

Мала Я.О.

студентка,

Науковий керівник: Пелех І.В.

*кандидат юридичних наук, викладач,
Запорізький національний університет*

ГАРАНТІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ Й ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

Зв'язаність держави правом зобов'язує її належним чином забезпечити захист прав людини. Здійснення управлінських процедур у дусі верховенства права, дотримання прав і свобод людини створює механізм їх гарантування. Стан гарантованості прав людини й основоположних свобод означає їх реальність і готовність органів влади ефективно реагувати на факти їх порушення.

Гарантії прав людини й основоположних свобод – це сукупність юридичних способів і засобів забезпечення прагнення особи до певних матеріальних і духовних благ, які зобов'язують органи публічної влади діяти належним чином та їх захищати [1, с. 274].

Теоретичні аспекти гарантій конституційних прав і свобод людини та громадянина розглядалися такими сучасними вченими як: М. Гуренко, А. Колодій, А. Олійник, В. Погорілко, В. Корельський, В. Перевалов, І. Погребной, П. Рабінович, Н. Шукліна, О. Скакун, О. Кушніренко, Т. Слинко, Ю. Тодика та іншими.

Серед вчених не існує єдиного погляду щодо поняття гарантій прав і свобод людини та громадянина. Наприклад, О.Ф. Скакун під гарантіями прав, свобод та обов'язків людини та громадянина розуміє систему соціально-економічних, політичних, юридичних умов, способів та засобів, які забезпечують їхню фактичну реалізацію, охорону та надійний захист [2, с. 704].

В.М. Корельський і В.Д. Перевалов вважають, що гарантії – це система умов, способів та засобів, що забезпечують всім та кожному рівні правові можливості для виявлення, придбання та реалізації своїх прав і свобод [3, с. 545].

На думку І.М. Погребного гарантії – це система соціальних умов і спеціально-юридичних засобів, за допомогою яких здійснюється життя в суспільстві [4, с. 128].

В свою чергу А.Ю. Олійник, зазначає, що гарантії – це відповідні умови і засоби, що сприяють перетворенню в життя проголошених прав, свобод та обов'язків [5, с. 156].

На мою ж думку, гарантії – це система засобів, які забезпечують людині і громадянину спокій щодо реалізації своїх прав, а у випадку порушення законодавство належним чином захистить права людини.

Гарантії прав і свобод особи в першу чергу знаходять своє закріплення в Основному Законі нашої держави – Конституції України та інших нормативно-правових актах і нерозривно пов'язані з гарантіями прав і свобод людини та громадянина.

Система гарантій конституційних прав і свобод представлена загальними і спеціальними (юридичними) гарантіями. Загальні гарантії визначаються рівнем розвитку основних сфер суспільного і державного життя – політичної, економічної, соціальної, культурної (духовної) та інших. Спеціальні юридичні

гарантії конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні представлені нормативно-правовими та організаційно-правовими механізмами реалізації цих прав і свобод.

В Україні існує в умовах чинного законодавства Уповноважений Верховною Радою України з прав людини, який здійснює контроль прав людини і громадянина, на мою ж думку він виконує переважно функції статиста і не впливає суттєво на практичний захист прав людини. Тобто Україна дещо відстає від міжнародних та європейських вимог щодо гарантії прав людини і громадянина.

Отже, з вище сказаного випливає висновок, що важливим елементом конституційно-правового статусу людини і громадянина є гарантії цих прав і свобод.

Щоб уникнути питання про функції Уповноваженого Верховною Радою України з прав людини, необхідно розширити його повноваження, зокрема спираючись на досвід інших країн. Крім того, слід звернути увагу на те, що значно розширені стали в останні роки права Комісара Ради Європи з прав людини. Зокрема, йому надано право приймати участь в правозахисних судових процесах. Вбачається можливим закріпити таке право й за українським омбудсменом.

Щоб відповідати українському законодавству до міжнародних та європейських вимог, стандартів та нормативів в галузі прав людини, щоб створити оптимальні правові на практиці застосовувані механізми реалізації і захисту прав та свобод людини в Україні, треба розробити і прийняти законодавцеві універсальний нормативно-правовий акт в галузі здійснення та захисту прав людини.

Список використаних джерел:

1. Савчин М. В. Конституційне право України : підручник : Київ – 2009. – С. 274.
2. Скакун О.Ф. Теория государства и права : учебник / О. Скакун. – Х. : Консум; Ун-т внутр. дел, 2000. – С. 704.
3. Теория государства и права : учебник для вузов / Под ред. проф. Корельского В.М. и проф. Перевалова В.Д., – 2-е изд., изм. и доп. – М. : Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА – ИНФРА. М), 2000. – С. 545.
4. Погребной И.М. Теория права: учебное пособие/А.Шульга А. – Х. : Ун-т внутр. дел, 1998. – С. 128.
5. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Олійник А.Ю., Гусарев С.Д., Слюсаренко О.Л. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – С. 156.